

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Nr. 1507 Bis. 1907.

Publicațiune oficială.

Normativ pentru bibliotecile parohiale.

1. Fiecare comună-bisericească e datoră să înființeze o bibliotecă parohială, conform dispozițiunii statutului organic §. 23, punct 17.

2. Izvoarele pentru înființarea și susținerea bibliotecilor sunt:

a) dotația anuală dela comuna bisericească;

b) darurile benevole dela credincioși;

c) jumătate din venitele grădinișelor școlare;

d) jumătate din pedepsele școlare;

e) venitele dela petrecerile și prelegerile publice.

3. Administrațiunea banilor încasati pe sama bibliotecii, cheltue-lile etc., le face epitropia parohială în senzul normelor existente pentru administrarea averii bisericești și școlare. Îngrijirea cărților și împărțirea lor la școlari și la adulți o prevede învățătorul, care la finea anului are să dea samă de ele comitetului parohial. Supravegherea asupra administrațiunii și manipulațiunii bibliotecii o are parohul.

Biblioteca parohială fiind proprietatea parohiei, se ține în evidență, purtându-se un jurnal despre venit și cheltuieli, și un inventar despre toate cărțile, cari ambele se acclud ca parte întregitoare la rațiociniul anual și se examinează de comitetul și sinodul parohial. Inventarul și jurnalul îl subscrie parohul și învățătorul.

Parohiile matere sunt datoare a îngriji ca fiile lor să aibă cât mai curând bibliotecă parohială proprie, iar până atunci distribue din biolioteca proprie cărți de cetit școlarilor și adulților din filie.

4. Conzistorul metropolitan institue o comisiune de specialiști, care să examineze și recomande cărțile cele mai potrivite.

5. Cărți de cuprins nepotrivit pentru tinerime și popor, nu se admit în bibliotecile parohiale. Asemenea celece nu sunt admise de autoritatea superioară bisericească.

6. Pentru cetitul cărților nu e permis să se ia nici o taxă. Regulamentul și modalitatea, după cari să se împartă cărțile, le stăpânește comitetul parohial după împrejurările locale și le aproabă protopopul.

7. Protopopul e dator în fiecare an odată să cerceteze starea bibliotecii parohiale, să se convingă câte cărți se cetesc și cum își împlinește parohul și învățătorul datoria cu privire la biblioteca parohială.

Nr. 141 congr. 1906.

Votat de congresul național-bisericesc al metropoliei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, în ședința din 8/21 Oct. 1906.

Ioan Meșianu m. p.
arhiepiscop și metropolit.

Mateiu Voileanu m. p.
notar general congresual.

Rescoala țărănească în România

de Parteniu Cosma.

Efectele desrobirii țaranului în România sunt îngrozitoare.

La vedere, pentru ochii lumii, a improprietărit legea rurală din 1864 pe săteanul clăcaș, dar în faptă l-a condamnat ca și mai departe să rămână tot sclavul foștilor lui stăpâni.

I-a dat pe bani puțin pământ din al proprietarului.

L-a legat de acel pământ cum-părat de el însuși, fără să-l fi făcut totodată stăpân absolut pe el, punându-l sub tutelă.

L-a condamnat, ca în veci să rămână tot plugar, dar nu i-a dat posibilitatea ca să trăiască ca plugar independent de fostul său stăpân.

Mie mi-s'a dat ocaziune să vorbesc de chestiunea țărănească din România cu ilustrul bărbat de stat al României, cu Ioan Brătianu, încă în anul 1876, care îmi ceruse informații despre sarcinile ce are țaranul nostru către stat, cari erau și sunt multe și grele.

Și-a exprimat mirarea, cum poate suporta țaranul nostru atâtea dări, pe când al lor nu are să plătească aproape nici o dare către stat și totuși se ivesc semne de nemulțumire.

Eui-am reflectat, că deși sunt grele dările ce le plătește țaranul nostru, totuși acestuia îi este dată posibilitatea ca să trăiască ca țaran agricultor și să prospereze. Pentru că desrobirea țaranului din Ungaria așa cum sub presiunea curentului democratic din 1848 o a făcut Kossuth, este cu mult mai perfectă și mai echitabilă decât cea făcută cu 16 ani mai târziu în România.

Țaranul nostru a devenit proprietar absolut pe toată moșia pentru care ca iobag (clăcaș în România) a prestat muncă și diferite contribuții în bani și naturalii la fostul proprietar. Pe lângă acestea a că-pătat loc de pășune și pădure tot din ale fostului proprietar în așa măsură, ca și după eliberare, muncind numai pentru sine, să poată trăi cu familia sa din proprietatea sa, fără să fie avisat la ajutorul și grația fostului proprietar, ba poate prospera chiar, ceea ce se și dovedește, având noi un număr frumos de țărani harnici, cari și-au câștigat de atunci averi frumoase, și sunt în stare să-și trimită copiii la studiu chiar și la universități pe spesele proprii.

Foștii proprietari și la noi au primit desdaunare pentru pământul ce au trebuit să cedeze țaranilor și pentru toate prestațiunile urbariale desființate, dar asta o au primit dela stat.

Datoria de stat contrasă în acest scop însă se achitează prin un adaus de 35% la darea foncieră, la care firește tot foștii proprietari contribuie partea leului.

Din contră, în România și puținul pământ, ce amăsurat numărului vitelor de jug, cu cari a brăzdat clăcașul moșia proprietarului, a că-pătat țaranul, a trebuit să-l răscum-pere însuși țaranul.

S'a desrobît deci fără nici o jertfă din partea fostului proprietar și fără nici o jertfă din partea statului.

Nici pe acela nu este stăpân absolut, nu-l poate nici vinde nici împovăra, prin urmare este dator însuși să-l cultive. Dar posibilitatea de a-l cultiva nu i s'a dat.

Pentru că pământul nu se poate cultiva fără vite și fără să ai casă și zidiri economice. Casă nu poți face și nu poți locui în ea fără lemne de clădit și de foc. Vite nu poți ținea fără pășune. Iar acestea și mai de-parte au rămas toate numai la fostul proprietar, care și în viitor va explo-ata pe țaran după plac.

I-am mai arătat că la noi și comunele și bisericile și școalele au că-pătat pământuri, cel puțin pentru notar, preot, școală și învățător, desdaunare pentru dreptul regal de beuturi, de târg, etc. — iar în România nimic din toate acestea.

Deci eu nu m'aș mira deloc, dacă în România înșiși țaranii vor căuta mod și mijloace, ca statul să fie ne-cesitat a rezolvi încodată desrobirea țaranilor în mod drept și echitabil.

Di Brătianu mi-a reflectat, că „legea lor de improprietărire a țaranului din rezoane mai înalte de stat s'a făcut cum s'a făcut, pentru că: dacă emancipau ei de tot pe țaran de fostul lui stăpân, atunci marii proprietari, în lipsă de brațe munci-toare nu-și puteau cultiva moșiile, fiind populațiunea României foarte rară, iar mașinile economice pe atunci încă necunoscute”.

De atunci până astăzi am discutat această cestiune aici la noi, în București, și pe la băi de multeori cu mulți bărbați de frunte, cu factori politici din toate partidele din România, dar n'am dat nici de unul care să fi recunoscut, că soarta țaranului creată prin legea de improprietărire ar fi insuportabilă, ci toți învinuiau numai pe țaran pentru ticăloșia în care se află fiind leneș și bețiv.

Li-am făcut imputare și pentru modul cum s'au îngrijit ei de soar-tea preoției înainte de legea „po-păritului” — cum o numeau ei — alui Take Ionescu, a preoției care este „conducătorul natural al poporului”.

„Ce conducător?” — mi-se reflec-tează, — popa să-și vază de molitvel-nic, conducătorul țaranului sunt eu, proprietarul”.

Rescoala țărănească „socialistă”, după cum se afirma atunci — da-că-mi aduc bine aminte din 1888 — s'a suprimat curând, fără ca cei chemați să fi tras din ea vr'o în-vățătură.

Vine Coșbuc și după un studiu profund al situațiunii țaranului din România, în memorabilul său me-mento din 1896 „Noi vrem pământ” dovedește ad oculos celor în drept și datori a conduce destinele statu-lui român, că soarta creată țara-nului este insuportabilă fără pământ, și încheie astfel:

N'avem puteri și chip de-acum

Să mai trăim cerșind mereu,

Că prea ne schingiesc cum vreu

Stăpâni luați din drum!

Să nu dea Dumnezeu cel sfânt,

Să vrem noi sânge, nu pământ!

Când nu vom mai putea răbda,
Căud foamea ne va răscula,
Hristoși să fiți, nu veți scăpa
Nici în mormânt”.

„Boierii” s'au făcut că nu pri-cep acest apel și ziceau, că nu se potrivește cu stările din România, ci cu cele din Rusia.

„Câinii latră, caravana merge înainte”, iar proprietarii au conti-nuat cu spoliarea țaranului în mă-sară potențată.

În anul 1900 vre-o 400 inși dela adunarea generală a „Asociațiunii” care a avut loc atunci la Băile-Her-culane am făcut o excursiune cu vaporul la Turnu Severin.

La banchetul dat în onoarea noastră mi s'a dat ocaziune, răspun-zând la un toast, se atrag aten-țiunea acelor pe cari îi privește asupra situației insuportabile a țara-nului, creată prin legea de improprie-tărire, dând expresiune temerei mele, că deși blând din fire, țaranul ro-mân, dacă legislatorii nu se vor îngriji la timp să-i facă posibilă existență ca plugar, nevoile îl vor împinge la ultima rațiune.

Mi-s'a reflectat de unul tot de ai noștri de dincoaci, căpătuit însă în România, că legile României sunt destul de liberale și față de țaran. Dar cei din România, din curtoa-sie cred eu, că să nu mă supere combătându-mă ca pe oaspe, au tăcut.

Numai a doua zi înainte de a pleca de acolo, însoțindu-mă la port un domn, care mai târziu a devenit prefect, a avut curajul să-mi spună între patru ochi: „ai avut drept d-le, dar în țara noastră, interesele marilor proprietari nu permit emanciparea țara-nilor de ei.”

Stofa combustibilă s'a îngrămă-dit mereu, și a fost de ajuns o schin-tea, fie socialistă, fie nihilistă, impor-tată din Rusia, dupăcum se afirmă, ca se producă o explozie teribilă, carea să dea flacări falnicei și în-floritoarei României.

Durere! prorocia poetului Coș-buc s'a împlinit.

Această nenorocire a reînviat înălțătorul patriotism de care au dat dovezi Români în toate momen-tele critice.

Partidele politice, cari eri agi-tau cu inversunare una contra al-teia pentru putere, la moment au uitat și iertat toate — pentru sal-varea statului, oferindu-și tot ajuto-rul posibil Domnitorului și guver-nului său, pentru stângerea focului și pentru stărpirea cauzelor lui.

Este aproape fără păreche în istoria statelor constituționale patri-otismul care se manifestă în fapta partidului conservator, care dispu-nând de guvern și de corpurile le-giuitoare, a dat puterea unui gu-vern ieșit din opoziție, și i-a ofe-rit sprijinul său, și cu cuvântul și cu fapta a realizat toate dorințele adversarilor de eri.

Astăzi, ținând cont de atrocită-țile ce comit resculații, fără conzi-derare la adevăratele motive ale ne-mulțumirii țaranilor, fiecare Român este dator, fără șovăire, să dea mâ-nă de ajutor la potolirea focului. Dar restabilită odată autoritatea le-

gii, suprema datorie a corpurilor legiuitoare are să fie: ca în timpul posibil cel mai scurt să curme cauza răului pentru totdeauna.

Guvernul liberal și-a început activitatea cu un manifest către popor în numele Regelui și cu un apel către preoți și învățători, prin care se asigură deja de acum scutirea de unele impozite și înlesnirea arendării de moșii, etc. etc.

Din aceste acte de stat de însemnată istorică, afară de reformele salutare inițiate pentru sanarea răului, care nu se mai poate ignora nici de un factor al statului român, văd și un bun început pentru o cură radicală a moravurilor societății în România.

Din frumosul apel adresat preoților și învățătorilor de ministrul cultelor și al instrucțiunii publice Spiru C. Haret, aprobat și subscris și de „hierarhii bisericii autocefale ortodoxe române” cu următoarea îndrumare către preoți: „Vă poștim cu tot dinadinsul cucernici preoți ca să cetiți și să împliniți cu sfințenie sfaturile de mai sus”, citez numai următoarele puncte:

„Mare și grea nenorocire a căzut peste noi. A voit sfântul Dumnezeu să ne încerce ori să ne pedepsească **pentru păcatele noastre** și ne-a dat să vedem ce-ace părinții nostri nu văzuseră niciodată în țara noastră cea blândă.”

„Să ne plecăm capetele și să primim cu supunere voia lui cea înaltă. Dar tot voia lui este ca noi să ne facem datoria noastră de creștini. Și această datorie este de a potoli pe cei turburați, de a împăca pe frați și de a aduce pacea și liniștea printre oameni.”

„Datoria aceasta o aveți cu deosebire voi, păstori ai turmei lui Christos și voi învățători ai neamului, căci frații nostri sătenii **numai dela voi pot auzi** cuvântul cel bun, numai dela voi pot primi lumina cea adevărată.”

„Faceți să încetese lupta între frați...”

„Trebuie acum ca voi preoți și învățători să umblați din om în om și să le arătați acestea, să le lămurii ce însemnează lucrurile pe care le-am scris noi în manifestul nostru...”

„Voi preoți trageți clopotele dela biserică, îmbrăcați-vă în sfintele vestminte, luați în mână crucea și evanghelia ca să se adune poporul și vorbiți și voi și învățătorii și faceți să între pacea și dragostea între oameni și să peară duhul cel rău din tre ei...”

Va să zică: noi cari am făcut dureroasa experiență, cum guvernul României a forțat pe „sfântul” sinod arhieresc, ca pentru motive politice se scornească motive canonice și se destituie pe metropolitul primat al bisericii „autocefale” ortodoxe române, ca iarăși din motive politice tot pe același „sfânt” sinod arhieresc să-l umilească a-și nimici sentința, restituind pe caterisitul metropolit în tronul său sub condițiunea, ca la urmă tot din motive politice — el însuși să renunțe la demnitatea sa de metropolit-primat și ca simplu monah să se retragă la mănăstire — zic noi, cari ținem la independența bisericii noastre autonome și luptăm pentru ea, am ajuns să vedem, că și în România au pornit lucrurile mai spre bine și în astă privință. Că având nevoie guvernul să capaciteze pe țaran, cere ajutorul, sau vorbind în stil bisericesc, cere binecuvântarea bisericii, ajutorul preotului, recunoscând, că „frații nostri țărani numai dela ei (și dela învățători) pot auzi cuvântul cel bun”.

Recunoaște deci guvernul, că **autoritatea bisericii** nu este bine să se submineze; din contră, **trebuie susținută și spriginită în interesul statului.**

Recunoaște, că adevăratul con-

ducător al țaranului nu este proprietarul din comună, ale cărui interese de multeori se bat în capete cu ale țaranului, ci este „părintele” lui sufletește — preotul, care dela naștere până la mormânt trăiește cu el împreună, simte cu el împreună, îi cunoaște toate nevoile și dorințele, și ale cărui povește — dacă preotul este la înălțimea chemării sale — le primește țaranul cu mai multă încredere decât ale oricui. Iar ca preotul să fie om cum se cade, tot dela aceea atârână cari au să se îngrijască de dotațiunea și de calificatiunea lui, — în prima linie dela stat.

Recunoaște deci, că preotul nu este un organ neglijabil în stat. Și dacă se adeverește svonul, că între conducătorii rescoalei de acum au fost și preoți, aceasta este numai un motiv mai mult pentru însemnătatea preotului.

Dovedește apelul guvernului îmbucurătorul fapt, că simțământul dinastic este astăzi atât de puternic în România, încât isuși guvernul ieșit din popor a avut nevoie de **autoritatea Coroanei**, ca să pătrundă la inima poporului.

Dovedește în fine acel apel, că peccabatur intra muros et extra. Că „a voit sfântul Dumnezeu să ne pedepsească **pentru păcatele noastre**”.

Da! pentru păcatele corpurilor legiuitoare, cari au creat o lege de împământenire mancă și tendențioasă, și pentru păcatele guvernanților cari au executat-o în mod oneros pentru foștii clăcași și din interes de partid au tolerat ca, organele administrative să abuzeze de ea, până când a ajuns cutitul la osul țaranului.

Intrucât privește înseși reformele enarate în manifest: acelea fără îndoială sunt foarte considerabile, și cred că vor fi întâmpinate cu bucurie de țărani.

Acelea însă după părerea mea nu pot constitui o deslegare perfectă, durabilă și definitivă a cestiunii agrare țărănești în România.

Mare parte din acelea sunt numai măsuri paliative.

Nici o rană nu se vindecă pentru că o ai acoperit cu plastrul de colorarea pielei. Pentru că veninul deși acoperit cu plastrul nu poate străbate imediat prin el, înneacă lucră mai departe până când nimicește și carnea sănătoasă și iarăși se ivește în măsură potențată.

Să priceapă odată cei chemați să vindecă răul, că țaranul plugar nu poate subzista fără pășune și fără pădure.

De aceste două lucruri nu este vorbă în manifestul din chestiune.

Legea rurală din 1864 este mancă și trebuie întregită, atât în interesul țaranului, cât și în al proprietarului și cu deosebire în al statului.

Trebuie întregită cu dispoziții noi asupra dreptului la pășune și la pădure, asupra moșiei al cărei clăcaș a fost, ori-cine ar fi astăzi proprietarul acelei moșii.

Aceasta este utilitate publică, și din motive de utilitate publică statul poate crea lege pentru anumite exproprieri.

Acesta n'ar fi un lucru nou început în România, ci un lucru practizat deja și în alte state agrare.

În Ungaria p. e. prima lege pentru segregarea pășunii pentru iobagi s'a creat în 1836. Liberarea iobajului s'a decretat în 1848, care lege a provăzut despăgubirea proprietarului pentru toate prestațiunile fostului iobaj, câte atunci în pripă i-a venit în minte legislatorului. Dar cu toate acestea, esperindu-se după ezechutarea legii că unele stări actuale au rămas neregulate, iar că altele nu sunt bine regulate, în 1871 s'au regulat definitiv pășunatul, în 1873 s'au improprietărit așanumiți colo-

niști vechi din comunele săcuesti — toți români, în 1896 proprietatea zilerilor, în 1868, 1878, 1883, 1891 și 1895, desdaunarea pentru dijma viilor, etc.

Prin regularea ulterioară a dreptului la pășune și la pădure a țaranului din România, proprietarul n'ar perde nimic, pentru că teritorul ce l'ar ceda țaranului i-s'ar plăti, țaranul ar deveni mulțămît și în loc de dușman, cum durere este astăzi, ar deveni recunoscător al proprietarului, cestiunea agrară ar dispărea pentru totdeauna din România, și fiindcă după legea firei, din o familie de astăzi peste câțiva ani se vor face mai multe, țaranul, tot va fi avizat și în viitor la muncă și în moșia proprietarului, proprietarii și în viitor vor găsi brațe de lucru între țărani de pe moșia lor, dar vor găsi oameni mulțămîți, și recunoscători de binefaceri iar nu asupriți și doritori de răzbunare ca astăzi.

În fine proprietatea țaranului ar trebui scoasă de sub tutela de astăzi, cu singura restrîngere, ca moșia țărănească nici din mână liberă nici la licitație judecătorească să nu o poată cumpără decât numai țaran.

Țaranul harnic stăpân absolut pe moșia sa ar pute-o hipoteca pentru acoperirea nevoilor sale de a-și investi și cultiva moșioara sa și eventual a mai cumpără pământ, — cel leneș ar fi pus la locul său, și peste tot, în scurt timp am vedea și în România comune țărănești înfloritoare.

Proiectul de lege despre școalele populare și naționalitățile.

De Dr. E. B.

(Urmare).

Proiectul de lege din întrebare nu numai că nu e acomodat să îmbunătățească raporturile dintre statul ungar și naționalitățile și bisericile acestuia, iar prin aceasta să întărească puterea internă a țării, ci chiar mai mare face golul ce există între acești factori ai vieții culturale de stat, iar prin aceasta, pe lângă multele rele interne, ne amenință țara cu primejdia unei lupte desperate culturale.

Nu înțeleg pe deputații naționalităților cu rol în legislațiune, dintre cari unii mai tineri și mai înfocați, în lipsa de școală și rutină politică, toarnă numai oleu pe foc, și fac rău serviciu cauzei proprii, ci înțeleg păturile largi ale popoarelor nemaghiare, cari luptă pentru scopuri reale de viață, și pe reprezentanții naturali ai acestora, pe cari viața practică și experiența i-a învățat, că scopurile legitime de viață numai sub scutul statului, în înțelegere cu națiunea conducătoare maghiară, pot să și-le realizeze, că interesele lor de viață numai paralel cu interesele statului pot să fie aduse la valoare.

Nu recriminările accentuate din partea naționalităților (cu cari nici unde și niciodată nu s'au câștigat succese politice), ci îngrijirile serioase și motivate ale cercurilor cu sentimente patriotice și cugetare calmă, cari stau departe de arena luptelor politice, exprimate prin binemeritați capi ai bisericilor lor, acestea motivează luarea de nou în studiere a proiectului de lege despre școalele populare și eventuala sa revizuire. Căci în momentul în care guvernul satisface dorințele juste ale popoarelor și bisericilor, agitațiile își perd terenul, pecund vătămările înmulțesc tabăra nemulțămîților și mână apa tocmai pe moara agitatorilor.

Efectul acesta e de așteptat dela proiectul de lege din întrebare, dacă ajunge lege în formă neschim-

bată, căci va da armă nouă în mână extremiștilor, cari sigur se vor provoca la el ca la o nouă dovadă despre intoleranța guvernului unguresc față de naționalități și biserici, și nu vor înțrelasa să nu exploateze acest fapt întru justifierea atitudinii partidului lor.

Pentru că e evident, că atunci, când proiectul de lege ia școalele confesionale și învățători de sub influența autorității de până acuma, și atât din punctul de vedere al calificării, cât și al disciplinării, îl supune organelor administrației comitatense; și atunci, când pentru lipsa de progres nu numai bieții învățători, ci și comunitățile bisericești vin pedepsite, ba confesiunile își perd și dreptul garantat în legi fundamentale de a susține școale, prin închiderea școalei și înființarea școalei de stat: susceptibilitatea bisericilor susținătoare de școale vine greu vătămată, stirbinduli-se prin aceasta cercul de competență autonom și legal, și sguduindu-se vaza autorităților bisericești față de organele proprii. Astfel de dispozițiuni exprimă cea mai mare neîncredere, pe care faptele conducătorilor bisericești nu le justifică, și într'adevăr de mirat ar fi, dacă aceștia, față de astfel de inovațiuni, nu și-ar apăra credincioșii și poziția proprie.

Dar sunt chiar de prisos inovațiile proiectate, pe lângă dreptul de supremă inspecționare, garantat în lege pe seama guvernului, cu al cărui ajutor, exerciindu-l în mod conștient, ministrul de culte poate controla foarte sever întreaga activitate a bisericilor, poate să ceară actele fiecărei chestii administrative și disciplinare, poate modifica fiecare hotărâre adusă, ori o poate cassa, iar școala renitentă poate să o și închidă; deci voința sa se poate valora în fiecare direcțiune. Iar dacă guvernul totuși n'ar fi în stare să câștige respect pe seama legii, poate să și provadă dreptul de inspecționare și cu alte cautele, cu de aceea, cari îi par mai acomodate pentru garantarea executării mai cu succes a legii.

Dreptul de dispunere al comitatelor nu poate fi scos din dreptul suprem de inspecționare, pe care Maiestatea Sa îl poate exercia numai prin ministrul său responsabil, iar nu prin autoritățile comitatense. O astfel de autoritate locală nici nu dispune de vaza necesară, și aceea ce guvernul central n'a putut efectua în numele Maiestății Sale, cu atât mai puțin va putea face o autoritate locală, căreia bisericile autonome de jure peste tot nu pot fi subordonate.

Exerciarea domoală ori superficială a supremei inspecțiuni nu e motiv pentru plănuita schimbare de sistem, pentru bruscarea bisericilor și pentru înmulțirea celorlalte rele interne și externe prin provocarea unui fatal războiu cultural. Și un astfel de războiu, pe lângă unanima opunere a confesiunilor, pare a fi inevitabil, chiar și numai în urma proiectatei împărțiri în două a cercului de competență administrativ și disciplinar cu privire la școale, care, ca oricare dispoziție luată numai pe jumătate, va forma isvor permanent de vecinice frecări.

Ar fi cu totul alta, dacă statul ar vrea și ar putea să iee de tot instrucția publică din mâinile bisericilor și să o facă prin organele proprii. Dar o astfel de rezolvare radicală nu află nici ministrul cultelor că ar fi de admis, de oportună și în situația actuală de realisabilă, și așa în mâinile bisericilor rămâne încă atâta putere, ca să se poată opune dispozițiunilor vătămătoare, și ele vor și putea să împedece pas de pas intențiunile guver-

nului. Ministrul nu va avea atâtea funcționari și comitatele nu vor avea atâtea jandarmi, ca să poată zdrobi această rezistență.

Va urma.

Adunarea de protestare dela Făgăraș.

— Raport special. —

— 2 Aprilie n.

Adunarea de protestare, convocată de fruntașii români din Țara Oltului, a avut un succes splendid. La adunare au venit Români în masă mari, chiar și din cele mai depărtate comune, așa că sala, curtea și coridoarele hotelului „Lauritsch” au fost ticsite de popor și cu toate acestea mai mult decât jumătate din cei de față, din lipsa de loc au fost nevoiți să stea în piață, în fața hotelului. Au participat la adunare peste 10.000 Români în frunte cu mai bine de 100 preoți.

Adunarea în mijlocul unei însoțiri ne mai pomenite pe la noi a deschis-o deputatul naționalist Dr. Nicolae Șerban, care în cuvinte caldure și bine alese a arătat scopul adunării. Își exprimă bucuria, că vede pe fruntași și pe poporul Țării Oltului manifestându-se atât de impasionat și luptând bărbătește contra primejdiei ce ne amenință.

Advocatul și deputatul Dr. Nicolae Șerban, proclamat de președinte, dă cuvântul avocatului Dr. Ioan Șenchia.

Advocatul Dr. Ioan Șenchia într-o vorbire clară și la înțelesul poporului, plină de sentiment, aruncă o privire asupra trecutului poporului român, arătând suferințele cele multe îndurate de el și luptele grele purtate pentru apărarea pământului strămoșesc, a limbii, a datinelor și a credinței românești.

Arată că Românii totdeauna și-au jertfit sângele și averea apărând cu vitejie patria comună și Tronul.

Spune că la 1848 poporul român s'a proclamat pe sine de liber și egal îndreptățit cu celelalte popoare și și-a eluat singur libertatea.

Arată, că poporul român din sărăcia sa, neputut de mimeni, și-a ridicat bisericile și școlile, pe cari le susține cu munca și jertfa sa, iar acum prin proiectul de lege despre școlile elementare guvernul vine să puie mâna pe acelea, să scoată limba românească din școală, cu tendința de a ne desnaționaliza.

Arată și combate cu deamăritul dispozițiile vătămătoare ale proiectului, spune poporului, că sarcinile cele nouă tot pe umerii lui vor cădea, fără ca să fie el stăpân pe școală și biserică sa.

Arată urmările păgubitoare ale acestui proiect pentru patrie și buna înțelegere a popoarelor conlocuitoare. Arată lupta energică purtată de Arhiepiscopul nostru naționalist, își exprimă mulțămirea și încrederea față de ei și declară, că în fața primejdiei popor și cărturar să fie un trup și un suflet, o inimă și un gând. Incheie cu un energie protest în contra proiectului de lege școlar.

Vorbirea avocatului Dr. Ioan Șenchia a fost des întreruptă de furtunoase aplauze și a stărnit în popor un entuziasm ne mai pomenit în Țara Oltului.

Advocatul Dr. Octavian Văsu luând cuvântul arată primejdia cu care acest proiect amenință limba și cultura noastră românească, cele mai scumpe comori ce le avem, dovedește, că guvernul actual calcă în picioare cu acest proiect legile fundamentale ale țării și vatămă autonomiile bisericilor noastre, periclitând pacea și buna conviețuire a cetățenilor acestei patrii.

Combate politica nechibzuită a guvernului actual, care în loc se prezintă proiect pentru introducerea sufragiului universal, spre mulțămirea majorității cetățenilor, prezintă acest nefericit proiect școlar, pentru ca să resvrătească naționalitățile nemaghiare din aceasta țară.

Fată de un astfel de atac toți Românii, dela vâdica până la opincă, sunt datori să se lupte bărbătește.

Vorbele pline de simț ale oratorului au electrizat întreaga adunare fiind acoperite cu sgomotoase aplauze și producând o însoțire cum nu s'a mai văzut în Țara Oltului.

În urma acestora avocatul Dr. Ioan Șenchia cetește următorul:

Proiect de rezoluțiune:

Românii din Țara Oltului (cercul Făgărașului și al Arpașului) întruniți în adunarea populară la 2 Aprilie 1907 st. n. în Făgăraș, după o discuție serioasă asupra proiectului despre salarizarea învățătorilor dela școlile populare, confesionale și comunale, au adus următoarea

Hotărâre:

De oarece prin proiectul de lege despre salarizarea învățătorilor dela școlile

confesionale și comunale, înaintat prin ministrul de culte camerei deputaților, se vatămă adânc drepturile autonome, asigurate prin legi fundamentale, ale bisericilor românești de a înființa și susține școlile cu limba lor și de a dispune liber asupra acestora;

de oarece prin acest proiect se țin-tește scoaterea limbii românești, la care ținem mai mult de cât la viața noastră, din școlile noastre confesionale și comunale, făcute și susținute din averea și munca poporului român, și înlocuirea ei cu limba ungurească, prin urmare se țin-tește dezbrăcarea naționalităților nemaghiare de limba, legea și obiceiurile străbune, deci maghiarizarea lor meșteșugită, ceea ce nici când nu se va putea ajunge, căci e în contra legilor dumnezeiești, a legilor firești și a dreptului natural;

de oarece prin proiectul acesta de lege se face cu neputință copiilor de școală a-și câștiga în limba lor, în care s'au născut și crescut, cunoștințele de lipsă pentru viață și pentru dezvoltarea și înaintarea lor culturală, morală, bisericească și patriotică, și astfel e amenințată și împedecată nu numai limba și legea noastră românească, ci înaintarea culturală a majorității nemaghiare a locuitorilor patriei noastre;

de oarece noi românii cei mai vechi și mai credincioși fii ai patriei noastre comune, unde aproape de 2000 ani am trăit ca Români și ca creștini jertfindu-ne în toate vremile sângele și averea noastră pentru tron și patrie, voim și suntem hotărâți, ca pe pământul nostru strămoșesc să trăim și mai departe ca Români adevărați și creștini buni, cu limba, legea și datinile noastre străbune, în frățietate și bună înțelegere cu ceilalți compatrioți, având aceleași drepturi și aceleași datorințe;

de oarece proiectul acesta, fără a-și ajunge scopul, impune saroini nouă și grele, insuportabile poporului și va produce numai ură, vrajbă și neînțelegeri între diferitele popoare din patrie, și va aduce nemulțămire naționalităților nemaghiare, ceea ce este în detrimentul iubitei noastre patrii comune și al tronului, față de care totdeauna am fost și suntem cu credință și alipire neclintită;

protestăm sărbătorite și din toate puterile înaintea lui Dumnezeu și a lumii, contra acestui proiect de lege și pretindem ca să fie retras.

Exprimăm mulțămirea și încrederea Arhiepiscopilor români, ca capi naturali ai noștri, pentru pașii făcuți întru apărarea bisericii și școlii noastre, și cerem ca să continue cu toată energia lupta, în caz de lipsă să ducă plânsurile noastre și înaintea Tronului, iar dacă glasul Arhiepiscopilor și al poporului român ar rămânea neascultat, cerem ca capii noștri bisericești, în fața pericolului ce ne amenință neamul și în interesul solidarității naționale bisericești, să facă pașii de lipsă ca *poporul român de sub coroana sfântului Ștefan să se închege într-o singură biserică națională românească*.

Exprimăm deplină încredere și mulțămirea deputaților noștri naționali din dietă, ca conducători chemați și încrezuți ai noștri, pentru lupta bărbătească ce o poartă în dieta țării întru apărarea drepturilor și intereselor neamului nostru. Vrem ca să lupte și mai departe cu toate mijloacele constituționale pentru a zădărnici ajungerea proiectului ca lege.

În caz când totuși proiectul ar ajunge lege, decât ca noi să purtăm sarcina unor școlile, cari au menirea a fi spre pierirea noastră, cerem ca mai bine să fie toate zistate.

Cerem dela Arhiepiscopii și deputații noștri, ca având în vedere gravele interese ale neamului nostru, să convoace cu toții o mare adunare generală a întregului neam românesc de sub coroana Sf. Ștefan.

Pretindem însă, ca statul să dea conform legilor ajutor școlilor confesionale, însă fără nici o ingerință, și fără nici o restricțiune, punându-l la libera dispoziție a autorităților superioare bisericești.

Cerem introducerea votului universal fără restricțiune și votarea secretă pe comune, cerem libertatea presei și a întrunirilor publice, precum și introducerea dreptului progresive, — tot atâtea legi cari corespund dreptății, dreptului și datorințelor, pe cari toți cetățenii egal le suportăm.

Proiectul de rezoluțiune a fost primit din partea adunării cu unanimitate și cu mare entuziasm. Se vedeau fețe udate de lacrimi de bucurie și ziceau cei mai bătrâni, că dela 48 nu s'a mai pomenit în Țara Oltului o astfel de însoțire pentru apărarea limbii, legii și neamului românesc.

Oltenui.

NOUȚĂȚI.

Adunare populară se ține în 14 Aprilie n. în *Ludoșul de-Murăș*, la orele 11 din zi, în piață, eventual în curtea școlii gr. cat. rom. Programul e următorul: Deschiderea adunării. Votul universal. Libertatea de presă. Dezbaterile asupra proiectului de lege al guvernului cu privire la școlile elementare confesionale. Proiect de rezoluțiune. Inchiderea adunării. Sunt chemați la adunare cetățenii din cercurile electorale Ludoșul-de-Murăș, Vințu-de-sus și Turda. Convocarea e subscrisă de 65 fruntași români din aceste cercuri de alegere.

Pentru gimnaziul din Brad au intrat la cassa arhidiecezană din com. Laz 2050 cor., iar din comuna Cristian 41 cor. 2 fil., sumă adunată dela următorii credincioși: Ioan Popa, paroh, Adam Tudor, inv. câte 2 cor., Alexandrina Popa, preoteasă, Ieronim Nemeș, inv. și soția sa Elisaveta Nemeș, Ioan Moldovan, epitr., Moise Pi-pernea, epitr., Vasile Balan jun, Vasile Balan sen., George Vălean, Teodor Mateiu, George Ghișoiu, Ioan Ghișoiu, George Ghișoiu, Ioan Bighes, Cosman Cascu, George Băra sen., Mihail Vălean, Vasiliu Vălean sen., Ioan Vălean, Vasile Gligor, Vasile Vălean, fiecare câte 1 cor. Dela mai mulți sume mai mici. Tot pentru gimnaziul rom. gr. or. din Brad au intrat apoi la cassa arhidiecezană din parohia Sibiu cetate următoarele contribuiri: Biserica gr. or. din Sibiu-cetate 200 cor., Ioan Papiu, protopres. 200 cor., Alexandru Lebu, propr. 200 cor., Parteniu Cosma, director Albina 200 cor., Dr. Athanasie Marienescu, jude de tablă în penzie și membru al Academiei rom. 25 cor., Alexiu Onițiu, jude reg. în penzie 5 cor., Dr. Livia Lemeny, adv. 200 cor., Ioan de Prede, adv. 200 cor., Petru Pipoș, jude de tablă în penzie 10 cor., Dr. Eugen Piso, adv. 40 cor., Victoriu Onițiu, comer. 10 cor., Dr. Ioan Fruma, adv. 50 cor., Emilia și Dr. Octavian Rusu 100 cor., Ana Moga văduvă de medic 10 cor., Octavian Goga, secretarul Asociațiunii 10 cor., Pavel Muntean, locot. colonel 125 cor., Stefan Moga, fronzelar 50 cor., Dr. Ilie Beu, medic 50 cor., Dr. Vasile Bologa, directorul școlii Asociațiunii 50 cor. În total 1735 cor.

Deputat nou. În cercul electoral al Bezinului s'a făcut alegere nouă (balotaj) în 3 Aprilie, Mercuri, și a fost ales naționalistul Milan Ivanca (Slovac) cu 1011 voturi, față de 983 date preotului Dömötör, candidat al partidului popular.

Deputatul Iuriga, Slovac, a primit permisiune dela ministrul de justiție, ca pedeapsa de doi ani temniță de stat, la care a fost judecat pentru agitație, să și-o înceapă la 1 Maiu n.

Dela comitat. Comisiunea administrativă a comitatului Sibiu și subcomisiunile ei țin ședință Luni în 8 Aprilie n. la orele 3 d. amiază în sala mică de ședințe a casei comitateneze.

Listele electorale ale alegătorilor de deputați din cercurile Sibiuului (oraș) se vor compune în zilele 11—13 Aprilie nou, lucrând comisiunile totdeauna dela orele 4 până la 6 d. ameză, în localitățile oficiului de dare orășenesc. Listele se compun din oficiu, pe baza tabelor de dare din anul trecut, însă fiecare îndreptățit are voie a se prezenta în fața comisiunii pentru a se convinge dacă e trecut în listă și în caz contrar să-și dovedească îndreptățirea, pentru a putea fi luat în liste. Listele cari se compun acum vor fi valabile pentru anul 1908.

Întâlnirea dela Rappalo. Întâlnirea între cancelarul Bülow și ministrul italian Tittoni a avut de scop întărirea triplei alianțe. Așa scriu ziarele străine. În curând ministrul de externe al Austro-Ungariei va merge de asemenea în Italia, după-ce se va duce mai întâi în Berlin, tot în scopul întăririi triplei alianțe.

Votul femeilor. Congresul socialiştilor francezi s'a declarat în favorul acordării votului universal și pe seama femeilor.

Regele Saxoniei vrea să i-se anuleze căsătoria cu fosta regină Luiza, acum contesă de Montignoso, pentru a se însura de nou. Cum se scrie fosta regină nu se împotrivesc, căci și ea are de gând să se căsătorească de nou, după un milionar italian care i-a cerat de mult mâna.

Ameliorarea salarelor medicilor de cerc și comunali. Ministrul de interne ungar a pregătit un proiect de lege, prin care se îmbunătățește soarta medicilor de cerc și comunali. În virtutea acestui proiect, un medic de cerc sau comunal nu poate avea plată mai mică decât 1600 cor. Medicii primesc 4 cuincenalii de câte 100 coroane și în locurile, unde viața e mai scumpă, ajutor de stat în sumă de 1200 cor. anual.

Adunarea populară din Dej oprită. Adunarea populară din Dej convocată pe 2 Aprilie a fost oprită, după ce adunase popor mult. S'a convocat însă din nou pe 6 Aprilie n.

Miscare agrară în Croația. De câtva timp domnesc turburări agrare foarte îngrijitoare în Sirmia. Toate măsurile excepționale luate până acum n'au adus încă nici un rezultat favorabil. Guvernul a trimis un funcționar înalt să mijlocască înțelegerea între muncitorii agricoli organizați, și între proprietari.

Contele Zeppelin, căruia împăratul Wilhelm II. i-a acordat un ajutor de 500.000 mărci, spre a continua cu încercările sale privitoare la dirijabilitatea baloanelor, își va reîncepe în curând încercările cu balonul.

Despre proiectul școlar alui Apponyi s'a făcut vorbă în Scupeina din Sărbie. Deputatul Pecici a arătat, că numitul proiect e o măsură de desnaționalizare a Sărbilor din Ungaria. Cere apoi ca cabinetul Pașici, pe baza pretenției ce există între acesta și guvernul Wekerle-Kossuth, să intervină confidențial la guvernul maghiar, în contra proiectului. Ministrul președinte Pașici a răspuns, că în afacerile interne ale altui stat n'are să se amestece.

Lipsă de servitori în Banat. Cătim în „Drapelul”, că din cauza lipsei de servitori, provenită prin emigrarea mare la America, 46 familii burghize din Beciche-recul-mare au hotărât să poarte gospodărie comună. Aceste familii vor închiria în centrul orașului o bucătărie comună, în care se va ferbe pentru toți cari aparțin acestei tovarășii. Fiecare familie plătește pentru cost 60 cor. pe lună.

„Koeppenick” la Mișkolț. Un bărbat îmbrăcat în uniformă de comisar de finanțe a intrat Vinerea trecută însoțit de mai mulți polițiști, pe cari i-a provocat să-l urmeze la un giuvaergiu din Mișkolț numit Samuel Klein, cerându-i giuvaericele false. Klein surprins de această cerere a negat predarea. Atunci comisarul a provocat pe polițiști să-l ducă pe Klein la poliție, ceea ce acestia au și îndeplinit. Comisarul a provocat acum pe nevasta giuvaergului să-i predea giuvaericele, dar nici ea nu l-a ascultat, trimițând după un avocat. La aceasta s'a depărtat comisarul, sub pretext că voește să aducă polițiști, dar nu s'a mai arătat. S'a constatat, că comisarul a fost un înșelător, care nu se știe pe ce cale a ajuns în posesiunea unei uniforme de comisar. Poliția a început să-l caute pretutindenea și în fine i-a succes să pună mâna pe el în Szirma-Bessenyo, predându-l judecătoriei din Mișkolț. Dar istețului înșelător i-a succes să scape și dinaintea judecătoriei. Toate încercările de a l prinde de nou au rămas până acum zadarnice.

Cărți și reviste.

„Dragoste cu toane”, pastorală într'un act și în versuri, de Goethe, tradusă de St. O. Iosif. Prețul 50 fil.

„Cinematograficul”, comedie într'un act, de Dimitrie Bocșa, învățător. Prețul 30 fileri.

„Două nebunii”, icoană familiară în 2 tablouri. prelucrată după N. Gane, de Dimitrie Bocșa. Prețul 30 fil.

„O ședință comunală”, comedie în 2 acte, de George Stoica. Piesă premiată de societatea pentru fond de teatru român. Prețul 80 fil.

„Glume din lume adunate, și în lume date”, de George Maican, învățător. Prețul 24 fil.

„Multe și de toate”, de George Maican, învățător. Prețul 24 fil.

Toate aceste broșuri se pot procura dela librăria Ciu-cu din Brașov.

Posta redacției.

Dlui A. C. în V. L. Te rugăm să folosești față de noi un ton mai cuviincios, așa cum se cuvine unui om cu carte. Scri-sori ținute în termeni întrebunțați de Dta nu se iau în considerare.

Nr. 112/1906

[83] 3-3

CONCURS

În urma ordinului conzistorial din 7 Noiembrie 1906, Nr. 10771 Bis., prin aceasta se scrie concurs din oficiu pentru întregirea parohiei de cl. III. Almașul de-mijloc, protopresbiteratul Orăștiei cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești de-a stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne cererile instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiterat al Orăștiei în termenul indicat.

Concurenții vor avea a se prezenta înainte de alegere în vre o Duminică ori sâmbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta și eventual a și celebra.

Orăștie, 28 Decembrie 1906.

Oficiul protopresbiterat al Orăștiei.

Vasile Domșa
protopresbiter.

Cel mai bun și mai ieftin Deposit de haine

pentru sezonul de primăvară și vară, bogat în haine pentru bărbați, pentru băieți, precum și în costume pentru copii, după cea mai nouă modă și de cea mai bună calitate, se află la

Eduard Elias,
Sibiu Piața mică Nr. 2. (Kl. Ring)
812—

Croitoria Gustav Stasney
din Sibiu strada Baier Nr. 2.
aduce la cunoștință preanunțatului cler ortodox român, precum și domnilor candidați de preoție că confecționează **reverenzi, ornate bisericesti**

precum și tot felul de **haine bărbătești**, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Pentru serviciul solid și prompt garantează firma, care se află de 60 ani.

Sibiu, în Februarie 1907.

Cu deosebită stimă:

Gustav Stasney
croitor.

[52] 6—

UN MOTOR cu benzin (Otto) de puterea unui cal, aproape nou, dorește subscrierul, pentru a-și putea lărgi atelierul, să-l pună în vânzare. Cei interesați se pot adresa zilnic la:

Ioan Handel

[84] 3-3 Cîsnădie (Heltau) Nr. 326

„BUCIUMANA“, reuniune de păstrare și anticip. Bucium-Poeni.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai reuniunii de păstrare și anticipare „BUCIUMANA“ se invită la a

VI-a adunare generală ordinară

care se va ține Sâmbătă în 20 Aprilie st. n. 1907 la 10 ore a. m. în localul reuniunii cu următorul

Program:

1. Deschiderea adunării generale și constituirea (conform §-lui 24 din statute).
2. Alegerea comisiei de trei pentru constatarea libelelor și a plenipotențelor întrate pe baza §-lui 21 din statute.
3. Rapoartele direcțiunii și a comitetului de supraveghere de pe anul 1906 și darea absolutului.
4. Decidere asupra împărțirii profitului curat.
5. Alegerea alor 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.
6. Alegerea unui președinte și tot-odată membru în direcțiune.
7. Eventuale propuneri, cari se vor face în scris cu 8 zile înainte de ținerea adunării generale (§-ul 20 din statute).

Domnii membrii ai reuniunii, cari voesc a participa în persoană ori prin plenipotențiat, sunt rugați a-și depune libelele de solvire și plenipotențele cel mai mult până în 19 Aprilie st. n. a. c. la 4 ore p. m. la cassa reuniunii noastre.

La caz că adunarea generală ar fi incapabilă de conluze valide, lipsind voturile necesare, convocăm acum tot cu aceleași obiecte de pertractare a II-a adunare generală pe 30 Aprilie 1907 st. n. la 10 ore a. m. conform §-lui 26 din statute.

Bucium-Poeni, la 1 Aprilie 1907.

[87] 1-1

Direcțiunea.

Active		Contul Bilanț.		Pasive	
	K f		K f		K f
Cassa în număr	2,835.38	Capital de cuote	10,802.—		
Cambii excomptate	49,262.—	Fond de rezervă	1,414.24		
după amortizare de	1,000.—	Fond de penziune	100.—		
Imprumuturi cambiale cu acoper.	25,443.—	Depuneri spre fructificare	23,311.28		
hipotecară	307.03	Cambii reescomptate	32,539.—		
Realități	560.32	„Albina“ cont curent	9,840.—		
Diversi debitori	990.—	Dividendă neridicată	176.—		
Mobilier	90.—	Interese anticipate pro 1907	1,431.60		
după amortizare de	900.—	Profit curat	999.77		
Interese restante și anticipate la reescont	2,306.16				
	80,613.89				80,613.89
Debit		Contul Profit și Perdere		Credit	
	K f		K f		K f
Interese pentru depuneri	1,324.66	Interese dela cambii excomptate	3,621.76		
„ reescont	2,528.42	Interese dela cambii cu acoperire hipotecară	1,443.55		
Spese: salare, porto, competență de timbru și diverse	2,261.33	Interese de întârziere	2,424.67		
Dare directă	524.04	Provizione, competență de scris și provocări	1,373.87		
după int. de depuneri	135.03				
Amortizare din pretenziuni camb.	1,000.—				
„ mobilier	50.—				
Profit curat	999.77				
	8,863.25				8,863.25

Bucium-Poeni, în 31 Decembrie 1906.

Nicolae Adamovici m. p., director executiv. Nic. I. Adamovici m. p., contabil.

Membrii direcțiunii:

Georgiu Lupu. m. p., prezid. Ioan Tr. Popa m. p. Ioan Jurca m. p.
Alexandru Jurca m. p. Nicolau Iancu m. p. Alex. Crasnic m. p.

Subsemnatul comitet, am examinat contul prezent și l-am aflat în regulă și în consonanță cu registrele reuniunii.

Bucium-Poeni, la 1 Aprilie 1907.

Ioan D. Șortan m. p., prez. Mac. Cătean m. p. Lazar Ceteraș m. p.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

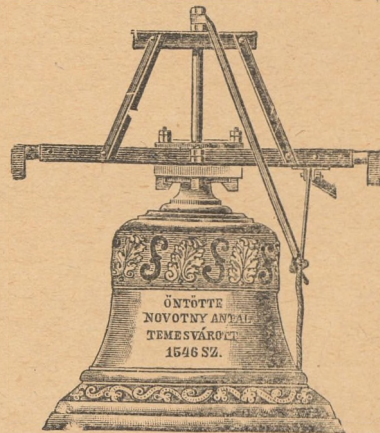
ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor nou, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în dată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (119) 15-41

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechi, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechi. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.
în Köbánya (Streinbruch)

se recomandă cu insistență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 8—

Sibiu — Nagyszeben.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se
aparat vindecă bóle

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest
vechi de 20 ani.

aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, înțepături de ureche, bătăie de inimă, sgârșici de inimă, asma, auzul greu, sgârșici de stomac, lipsa pozei de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile lumii cari prețuiesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deosece „Ciasul-Volta“ atâr în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mole electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—
folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi
[11] 1 de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—
folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espedite din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/V
colțul strada Kálmán.

ÎN 6 ZILE LA AMERICA

Transport de persoane

în

Canada și Argentina.

Cereți clarificări.

E de ajuns carte postală.

Răspundem în românește.

Falk et Comp.

Secția românească.

Hamburg

Strada Raboisen Nr. 30.

257 24-26